

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 41. De Regulis Juris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

bum hic generaliter, prout idem est, quod vox seu dictio aliquid significans, sive sit verbum, sive nomen sive pronomen sive aliqua alia pars Orationis apud Grammaticos: quod Vario à veritate deducit, quasi verum nos loqui oporteat. Hoc verò Tit. potissimum traditur, quid significant, & quomodo verba accipienda sint, sive voce proferantur, sive scripto, veluti in testamento, vel rescripto, vel alio instramento contineantur V.g. quid veniat appellatione Novalis, ut in c. 1. quid nomine Patris, ut in c. 2. quid Unigeniti, ut in c. 3. quid Primogeniti, ut in c. Ioseph. & c.

2. Quantum autem ad modum, quo accipi debent, in primis traditur, verba, cum inventa sint, ut indicat proferentis mentem, l. Labeo D. De supellest. Legata, non semper accipienda esse pro ut sonant, sed magis inspiciendam esse mentem proferentis; & cum de ea constat, non esse laborandum de verbis, c. In intelligentia, Nihil obstat, c. Praterea h. t. quia non intentio verbis, sed verba intentioni servire debent, c. In h. t. aded ut verba contractuum pro rei qualitate, & tuenda voluntatis seu intentionis causa contra propriam significationem interdum accipiantur & intelligantur, ut in l. Ex conducto 15. §. Papinianus & in l. In lege 29. D. locati. Et ideo non vitatur factum, vario modo narratum ubi idem in substantia concluditur: & intelligi debent verba eo respectu & ad eum finem, ad quem proferantur, l. Debitor §. fin D. Ad Trebelli & restringi ad rem, super qua proferuntur, §. Quod autem instituit. De legitima agnatorum tutela.

Proponuntur etiam variarum vocum definitiones, veluti Pacti, in c. Pactum interdicti, in c. Cum in partibus novalis, in d. c. 1. & c. Quid per noval. similiter quis dicatur Praepositus, c. Quamvis eod.

Si verò quaeratur de verbis rescripti, summi Pont. tum consulendus est Pont. ut in c. Olim & alius hoc sit. Alias vero accipienda sunt verba juxta sensum seu significationem, secundum quam inspectis rerum circumstantiis, verisimile est proferentem accepisse, c. Quarenti h. t. ne dum proprietates spectatur, omittatur sensus veritatis, d. c. Praterea & c. Quod dicitur. & c. Ioseph hoc sit. Quod si verba obscura fuerint, ita intelligenda sunt, ut res de qua agi-

tur, potius valere possit, quam petire, d. c. Abbati vers. profecto.

Insuper quarundam vocum etymologiae traduntur, veluti unde dicatur jus, c. Ius dicitur: unde dicatur pactum, d. c. pactum: unde dicatur Forus, c. Forus eod. Denique traditur privilegia Principis latissime esse accipienda ut aliquid adferant seu operentur, nec remaneat ambiguitas, d. c. Abbati eod.

TITULUS XLII. & Ultimus.

De Regulis juris.

1. Regula unde dicta.

2. Regula definitio apud Iuriconsultos.

Regula sumitur ex Jure, non verò Jus ex Regula, l. 1. D. h. t. & propterea, postquam de toto jure Pontificio actum est, subjicitur coronidis loco Tit. De Regulis juris; & quidem post Tit. De Verborum significat. quia disputatio de vocibus simplicibus praecedere debet disputationem de compositis.

Dicitur autem Regula ex eo, quod rectè ducatur, vel, ut alij volunt ex eo, quòd regat: vel normam rectè vivendi præbeat, vel quod distortum pravumque corrigat, ut habetur in can. Regula Dist. 3. Et Græcè dicitur Canon, can. Canon ead. Distinct. 3. Unde & jus Pontificium dicitur Canonicum, id est, Regulare.

2. Jurisconsultis Regula est quædam compendiosa enarratio multarum rerum, varijs partibus Juris definitarum. Unde Azo. Regulam definit esse plurium rerum traditionem compendiosâ narratione factam: & Paulus Jurisc. in. d. l. 1. D. h. t. Regulam esse, quæ rem, quæ est, breviter enarrat. Cujus sensus est, quod in regula sit oratio, quæ rem, quæ est, id est, jus quod in ipsa controversia sequi oportet seu causam ac rationem plurium rerum in arte juris definitarum breviter id est, generaliter, & quidem ex Jure constituto & recepto enarrat. Cum enim, ut in alijs scientijs, non omnia facta & individua, utpote infinita, pos-

sint aliqua ratione comprehendi ac cognosci, ita neque leges neque Senatusconsulta ita scribi potuerunt, vel possunt, ut omnes casus, qui quandoque incidunt, comprehendant, *l. Neque leges D. De LL.* necessum fuit, exemplo aliarum scientiarum, etiam ex Jure, ex ijs, quæ in variis ejus partibus definita sunt, aliquas generales regulas constituere, quæ contineant causam & rationem primariam, quæ moti fuerunt prudeatres ad ita definiendum, & proinde nobis primariam rationem Juris controverſi decidendi præberent. Sic Ulpianus, cum in divisiis Juris partibus observasset primùm moribus receptum, deinde legibus constitutum, quod fœminæ non possent esse Judices, Magistratum gerere, postulare, curatrices esse, & sic de similibus: inde desumpsit & constituit universalem regulam quod fœminæ ab omnibus civilibus officijs vel publicis remotæ sint, *l. 2. D. eod. Et* rursus, cum varijs in partibus Juris definitum esset, pisces, feras, bestias, lapillos in littore maris inventos fieri occupantis, quia in nullius bonis sunt, inde desumpta est hæc compendiosa regula. Quæ in nullius bonis sunt, sunt primò occupantis; sic de similibus.

Atque ita patet in primis, cur regula dicatur ex Jure nasci non autem jus ex regula. Secundò patet, quanta sit utilitas Regularum Juris, quodque id sint regulæ Jurisconsultis, quod

Medicis Aphorismi, Geometris Postulata: & cur dicat Jurisconsultus in *l. 1. D. eod.* quod si vitata sit regula perdere officium suum.

Porro regulæ quæ hic traduntur, sunt, Quod omnis res per quasumque causas nascitur, per easdem dissolvatur, *e. i.* Quod dubia in meliorem partem sint interpretanda, *cap. 2.* Quod propter scandalum vitandum non sit veritas omittenda, *e. 3.* Quod necessitas illicitum faciat licitum; & similes. Quarum prima primariam continet rationem & causam, cur stipulatio, quæ est verbis contracta, possit verbis ipso jure dissolvi; non etiam emptio, locatio, mutuum, & alij contractus, aliter quam verbis initi: idem cur emptio, locatio, mandatum, societas, quæ solo consensu contrahuntur, possint etiam solo contrario dissenſu dissolvi; & sic de alijs regulis Juris Can. ut fufius hic Peckius ad quem Lectorem remittimus, & ad Dei Opt. Max. ejusque Intemeratæ Matri Virg. Mariæ honorem, hæc Paratitlis seu summariæ Explicationi Decretalium, per modum Institutionum Juris Can. finem imponimus: omnia in eis tradita S. R. Ecclesiæ censuræ submittentibus, & quæ illa probaverit. approbantes, quæ improbaverit, improbantes.

☉(†)☉

F I N I S.

Zzz 3

I N D E X